

ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ И ПРИНЦИПИ КЪМ СИСТЕМИТЕ ЗА ГЛАСОВО ОПОВЕСТЯВАНЕ СПОРЕД СТАНДАРТА EN 54 и неговите подчасти

EN 54 - 16 Съоръжения за отчитане на гласов сигнал при тревога.

EN 54 - 24 Елементи на гласовата система за сигнализиране на тревога. Високоговорители.

EN 54 - 4 Токозахранващи устройства

БДС EN 60849 - ЗВУКОВИ СИСТЕМИ ЗА АВАРИЙНИ СИТУАЦИИ

1. УСЛОВИЯ И ИЗИСКВАНИЯ

А. Задължително спазване на сертифицираните по EN 54 компоненти за изграждане на Система за гласово оповестяване – централи, усилватели, високоговорители, ракове. Всеки компонент, използван в СГО, трябва да е сертифициран по подчастите на стандарт EN 54, в които попада, като документът е издаден от външен оторизиран сертификационен орган. Номерът е уникален за всеки отделен продукт.

А 1. СЕРТИФИЦИРАНА ЦЕНТРАЛА ЗА МАЛКИ ДО СРЕДНИ ОБЕКТИ

/училища, детски градини, кина, театри, търговски центрове, административни сгради/

Шестзонална оповестителна
 централа 360 W/ 240 W

Шестзонален рутер с
 усилвател 360 W/ 240 W

Усилвател резервна мощност
 1 x 420W/240W

Интегрирано
 токозахранващо
 устройство

Пожарникарски
 микрофон

Разширителен
 панел

Сертифициран
 акумулатор

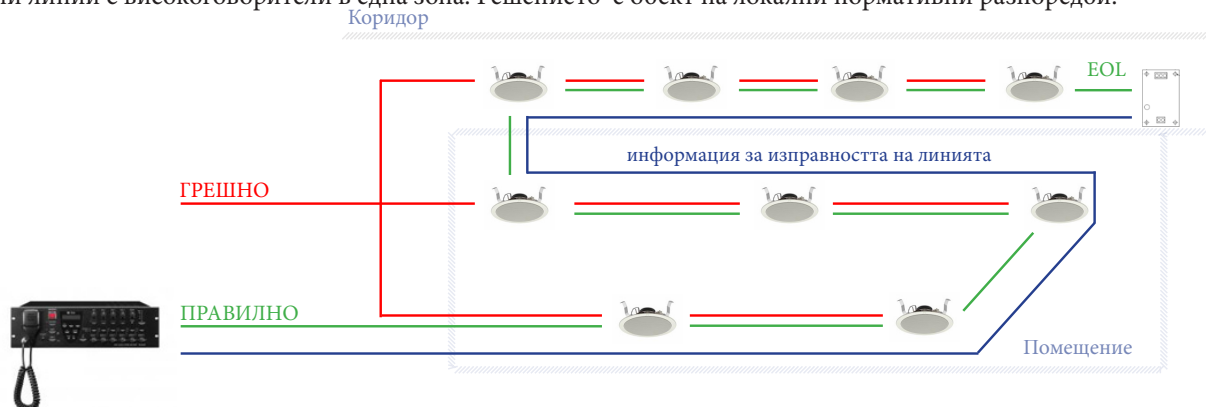
Бройката EOL модули се
 определя от броя линии

А.2 ТОПОЛОГИЯ НА ОКАБЕЛЯВАНЕ

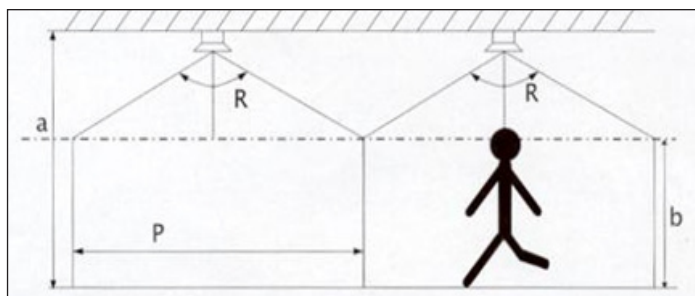
!!! Задължително двойно опроводяване , с цел-В случай на спиране ПРИ ПОЖАР на едната линия, втората да продължи да изпълнява функциите си и да останат излъчващи евакуационното съобщение - високоговорители.

За да изпълнява изискванията на EN 54, оповестителната система трябва да има монтирани EOL модули за проследяване изправността на всяка линия. Модулите EOL(end of line) изискват свързването на говорителите на линията да е попоследователно за правилното си функциониране. ЗАБ. В малки сгради може да се избегне инсталирането на две отделни линии с високоговорители в една зона. Решението е обект на локални нормативни разпоредби.

(CIS - common intelligibility scale).

При измервания, базирани на калкулация на STI (Speech Transmission Index) CIS > 0.7 предполага STI > 0.5. Резултатите са значими само ако са спазени всички изисквания, посочени в IEC 60268-16.

- ъгъл на излъчване по хоризонтал и вертикал на 500 Hz, 1kHz, 2 kHz, 4 kHz. При електроакустична калкулация, е препоръчително използването на информацията, специфицирана за 4 kHz, за оптимално добра разбираемост на съобщенията. Параметрите са уникални за всеки един продукт и са определени по нормативни акустични замервания;
- максимално звуково налягане;
- номинална мощност;

Спецификацията на системата може да не включва в зоната на покритие, определени зони, които са необитаеми или рядко обитаеми.

Според EN54-24 различаваме два типа високоговорители:

- тип А – indoor applications (IP21C) – за вътрешни приложения;
- тип В – outdoor applications (IP33C) – за външни приложения.

За всеки ВИСОКОГОВОРИТЕЛ, сертифициран по EN 54-24, производителя трябва да дефинира:

- честотна характеристика;
- чувствителност;

Шест зонална оповестителна централа 360 W/ 240 W
перфориран бланк панел
Усилвател резервна мощност 1 x 420W/240W
перфориран бланк панел
Дистрибутор и зарядно за батерии
Сертифицирани акумулатори
перфориран бланк панел

A.5 ВРЕМЕ НА РАБОТА ПРИ ОТПАДАНЕ НА МРЕЖОВО ЗАХРАНВАНЕ

БДС EN 54-4: Токозахранващи устройства

- според изискванията на стандарта в част EN 54-4 е необходимо използването на интегрирано токозахранващо устройство, което трябва да има най-малко два източника на енергия – основен и резервен;
- основният източник е свързан с обществената електроснабдителна мрежа или еквивалентна;
- най-малко един от резервните източници трябва да е батерия за многократно зареждане;
- при отпадане на основния източник, токозахранващото устройство трябва да превключи автоматично на резервния източник – батерия. Токозахранващото устройство и батерията трябва да притежават сертификат за съответствие с EN 54-4.

Това изключва ползването на UPS или дизел генератор за резервен източник на енергия.

Броят и капацитета на батериите зависи от мощността на системата и трябва да гарантират работа на цялата система за необходимото време за евакуация на цялото помещение (минимум 30 минути) в едно със съгласуваното време за поддържа системата в режим на готовност (не по-малко от 24 часа).

Стандартът изисква определен начин на разположение на техниката в рак-шкаф, за осигуряване на оптимален топлообмен.

А.3 . ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ СИСТЕМАТА

4.1 ПРИОРИТЕТИ на системата според спешността на събитията:

- а) ЕВАКУАЦИЯ – потенциална животоопасна ситуация, изискваща незабавна евакуация;
- б) ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ – опасна ситуация, изискваща предупреждение за предстояща евакуация;
- в) НЕИЗВЪНРЕДНИ – служебни съобщения и др.
- г) Микрофонът за излъчване на извънредни съобщения и инструкции при извънредна ситуация трябва да бъде с най-висок приоритет в СГО.
- д) Системата за Гласово оповестяване трябва задължително да предвижда възможност за РЪЧНО УПРАВЛЕНИЕ с приоритет над всички автоматично програмирани функции. Ръчното управление трябва да е осигурено от централния пулт и от допълнителни места за управление, определени предварително и трябва да позволяват:
  - д.1 пускане и спиране на предварително записани алармени съобщения;
  - д.2 избиране на подходящо предварително записано съобщение;
  - д.3 включване и изключване на избрани зони с високоговорители;
  - д.4 излъчване на живо на съобщения, посредством микрофон за спешни случаи.

4.2. ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СГО

СГО трябва да позволяват излъчването на разбираема информация за мерките, които трябва да се предприемат за опазване на човешки живот, в предварително определени зони!

- а) При възникване на извънредно състояние, системата трябва незабавно да изключва всички функции, които не са свързани с нейните извънредни;
- б) Системата трябва да може да излъчва привличащ вниманието звуков сигнал не по-късно от 3 секунди след преминаването ѝ в извънредно състояние – ръчно от оператор или автоматично при получаването на сигнал от пожароизвестителната система, едновременно към една или повече зони
- в) Посредством система за следене-вграден мониторинг, операторът на системата трябва по всяко време да може да получи сигнал за правилното или неправилното функциониране на съществените и части;
- г) Повредата на един усилвател или линия с високоговорители не трябва да води до пълна загуба на покритие в обслужваната от тези високоговорители зона;
- д) Звуковият сигнал за привличане на вниманието, трябва да предшества първото съобщение с 4 до 10 секунди. Последващите сигнали и съобщения трябва да продължат до тяхната промяна, съгласно плана за евакуация, или до ръчното им спиране от оператор.
- е) Да се предвиди резервен източник на електрозахранване.

Говорител за вграждане

Говорител за повърхностен монтаж

Говорител за външно приложение

4.3 ОТГОВОРНО ЛИЦЕ

Управляващият обекта, трябва да назначи „отговорно лице”, отговорно за осигуряването на правилни поддръжка и ремонт на системата. Същото трябва да получи съответното обучение.

А.4 ЗВУКОРАЗБИРАЕМОСТ В НОРМА. СЕРТИФИЦИРАНИ ВИСОКОГОВОРТЕЛИ

БДС EN 54-24: Елементи на гласова система за сигнализиране на тревога. Високоговорители

РАЗБИРАЕМОСТ НА ГОВОРА

Разбираемостта на говора, във всички зони на покритие трябва да бъде по-голяма или равна на 0.7 по общата скала на разбираемост